بسم الله الرحمن الرحيم

بەناوی خودای بەخشندەی دلۆڤان

سورەتی (محمد)

تفسير	الكلمة
ئەوانەی	الذين
بێباوەڕن، سپڵەن	كفروا
لەم پەرێك بوون، بەرهەڵستی ڕێگای خوایان دەكرد	وصدوا
دووریان دەكردنەوە لە	عن
ڕێگای	سبيل

خودای	الله
بەفیڕۆ چوو، پوچەڵ بوو	أضل
کردەوەکانیان	أعمالهم 1
ئەوانەیش	والذين
باوەڕداربون	ءامنوا
کردەوەی	وعملوا
چاکیان ئەنجام دەدا	الصالحات
باوەڕیان هێنابوو	وءامنوا
بەوشتەی	بما
دابەزێنرابوو	نزل
بۆسەر	على
پێغەمبەر(محمد)(ص)	محمد
تەنهاهەرئەوەی دابەزیوە	وهو
ڕاست ودروستە	الحق

من		لەلایەن
ربهم		پەروەرێنی ئەوان
كفر		خوادای پۆشی
عنهم		لەواندا
سيئا تهم		کردەوەخراپەکانیان
وأصلح		چاك ئەكات
با لهم	2	کاروباری ژیانیان لێشێواو داپۆشین
ذالك		ئەو سەرلێشێواو وداپۆشین وسڕینەوە وچاکسازییە
بأن		بەهۆئەوە بەڕاستی
الذين		ئەوانەی
كفروا		بێباوەڕن
اتبعوا		شوێنکەوتوی
الباطل		شتی پوچ ونابەجێکەوتون

وأن	بەراستی
الذين	ئەوانەی
ءامنوا	باوەڕدارن
اتبعوا	دوای
الحق	ڕستی کەوتون
من	لەلایەن
ربهم	پەروەریێنی خۆیان
كذالك	بەویێنەی ئەونمونەی
يضرب	دەیەنیێتەوە
الله	خوا
للناس	بۆخەڵکی
أمثالهم 3	ویێنەی ئەوان
فإذا	جا هەرکاتیێک
لقيتم	ئیێوە گەیشتن

الذين	بەئەوانەی
كفروا	بێباوەڕن لەکاتی جەنگدا
فضرب	لێدەن
الرقاب	لەپشتە ستۆی
حتى	تاکوو
إذا	کاتێک
أثخنتموهم	ئێوە ئەوان بێ توانا دەکەن
فشدوا	ئێوە توند بکەن
الوثاق	زنجیر
فإما	یانیش
منا	چاکەیان لەگەڵدابکەن، منەتیان لەسەر بکەن
بعد	دوای گرتنی
وإما	یانیش

فداء	جەزایان لێ بستێنێ
حتى	تاكوو
تضع	دادەنێ
الحرب	جەنگ
أوزارها	تاوانو خراپەكاری جەنگ كەبریتیە لە چەك وسیلاح ....هتد
ذالك	ئیوهەیان لە گەڵدابكەن
ولو	ئەگەر
يشاء	حەزبكات
الله	خودا
لانتصر	بەتەئكیدتوڵەیان لێدەسێنێتەوە
منهم	لەبێ باوەڕان
ولاكين	بەڵام ئەوە ندە هەیە توڵەیانی لێناسێنێتەوە بۆچی ؟
ليبلوا	بۆئەوەی ئێوە تاقی بكاتەوە

بعضكم	هەندێكیان
بعض	بەهەندێكیان
والذين	ئەوانەی
قتلوا	تیٚ دەكۆشن، دەكوژرێن، شەهید دەكرێن
في	لە
سبيل	ڕێگای
الله	خودای
فلن	هەرگیز
يضل	خوا بەفیڕۆ نادا
4 أعمالهم	كردەوەكانیان
سيهديهم	لەمەودوا خودا ڕێنمایان دەكات، پاداشتیان پیٚ دەدا
ويصلح	چاك دەكات
5 بالهم	ژیان وگوزەرانیان

دەیانخاتە ناو	ويد خلهم
بەهەشتێ	الجنة
خوا بەهەشتی پێناسە کردووە لەدنیایێدا	عرفها
بۆوان	لهم 6
هۆ ئەی	يأيها
ئەوانەی	الذين
باوەڕدارن	ءامنوا
ئەگەر	إن
ئێوە سەربخن، پشتیوانی بکەن	تنصروا
ویستی خودا	الله
خواش ئێوە بەسەر دوژمنەکاندا سەردێخیت	ينصركم
ڕاگیراودەکات	ويثبت
پێ یەکانتان	أقدامكم 7

والذين	ئەوانەی
كفروا	بێ باوەڕن
فتعسا	خلیسکان وتێکشکان ووردوخاش ونەگبەتی
لهم	بۆوان
وأضل	پووچ دەکات
أعمالهم 8	کردەوەکانیان
ذالك	ئەمە بۆچی
بأنهم	چونکە بەڕاستی ئەوان
كرهوا	پێیان ناخۆش بوو، ڕقیان لێ دەبۆوە
ما	لە ئەوشتەی
أنزل	دایبەزاندووە
الله	خودای
فأحبط	خودا پووچ دەکات

کردەوەکانیان	9 أعمالهم
ئایە	أفلم
ئەوان نەڕۆویشتوون، نەگەڕاینە	يسيروا
لە	فى
زەویێ	الأرض
جاتەماشا بکەن	فينظروا
چۆن	كيف
ببوو لەپێشدا	كان
پاشە ڕۆژی	عاقبة
ئەوانەی	الذين
لە	من
بەر لەوان، پێش ئەوان	قبلهم
کاولی کردووە، تەفر وتونای کرد	دمر
خودای	الله

بەسەرئەواندا	عليهم
بۆبێ باوەڕانیش	وللكافرين
سزای بەقەد ئەوانەیە، سزای بەوێنەی ئەوانەیە	10 أمثالها
ئەمە بۆچی	ذالك
چونکە بەڕاستی	بأن
خودای	الله
دۆست وخۆشەویستی	مولى
ئەوانەی	الذين
باوەڕدارن	ءامنوا
بەڕاستی	وأن
بێباوەڕەکان	الكافرين
هیچ دۆست وخۆشەویست نیە	لامولى
بۆوان	11 لهم

إن	بەڕاستی
الله	خودا
يدخل	دەبەتە ژووریچ
الذين	ئەوانەی
ءامنوا	باوەڕدارن
وعملوا	کردەوەی
الصالحات	چاکە ئەنجام دەدەن
جنات	چەندین باغ وباغاتیان هەیە
تجری	دەڕوا
من	لە
تحتها	ژێر ئەو باغ باغاتانە
الأنهار	چەندین ڕووبار وجۆگە ودەریاچە
والذين	ئەولنەیش
كفروا	بێ باوەڕن

تام وچێژ لەژیان دەکەن	يتمتعون
دەخۆن	ويأكلون
وەک چۆن	كما
دەخوات	تأكل
ئاژەڵ، ڕەشەوڵاخ، ماڵیات	الأنعام
لەحاڵەتێکدا ئاگر	والنار
شوێنی مانەوە وئیسراحەتە	12 مثوى
بۆوان	لهم
چەندین، چەندێک	وكأين
لە	من
ئاوایی، شارودێهات	قرية
ئەو شارودێهاتانە	هى
بەتواناتربوون	أشد
لەڕووی هێزەوە	قوة

من	له
قريتك	ئاوايی تۆ ئەی (محمد) (ص)
التى	ئەو ئاوایەی
أخرجتك	تۆیان شاربەدەرکرد، تۆیان دەرکرد
أهلكناهم	ئێمە ئەوانمان لەناوبردن
فلا ناصر	کەواتە هیچ یاریدەدەرێك نەبوو
لهم 13	بۆوان کەسزایان لیٚ دوور بخاتەوە
أفمن	ئایە ئەو کەسەی
كان	بووبی لەپێشدا
على	لەسەر
بينة	بەرچاو ڕوونی
من	لەلایەن
ربه	پەروەرێنی خۆی
كمن	وەك ئەوکەسە وایە

زين	ڕازاندرابێتەوە، میکیاج کرابێ
له	بۆئەو کەسەی
سوء	خراپە
عمله	کردەوەکانی
واتبعوا	شوێنی
14 أهواءهم	هەواو ئارەزووی خۆیان کەوتبن
مثل	وێنەی
الجنة	بەهەشتێ
التى	ئەو بەهەشتەی
وعد	بەڵێن درابوو
المتقون	بەپارێزکاران
فيها	لەناو ئەوبەهەشتەی داهەیە
أنهار	چەندین ڕووبار، دەریا
من	لە

ماء	کانیاوێکی
غير	بێجگە
آسن	نەگۆڕ، پاڵ وخاوێن، بۆگەنی نابێ
وأنهار	چەندیت ڕووبار
من	لە
لبن	شیری
لم يتغير	نەگۆڕە
طعمه	تامەکەی
وأنهار	چەندین ڕووبار
من	لە
خمر	شەڕاب
لذة	بەتام وچێژە
للشاربين	بۆئەوکەسانەی دەخۆنەوە
وأنهار	چەندین ڕووبار

له	من
هەنگوینی	عسل
پاک وپاڵفتەکراو	مصفى
بۆ ئەهلی بەهەشتیان هەیە	ولهم
لەنێو بەهەشتیٚ	فيها
له	من
هەموو	كل
میوەجات	الثمرات
لیٚ بوردەیی	ومغفرة
لەلایەن	من
پەروەریٚنی خۆیان	ربهم
ئایە وەک ئەو کەسە وایە	كمن
هەر ئەو کەسە	هو
هەمیشەیی بی	خالد

لەنێو ئاگریدا	فی النار
ئاو بدرێ	وسقوا
بەئاوێکی	ماء
زۆر گەرم	جميما
بپچڕێ، ورد و خاش بکات	فقطع
هەیە لەوان، ئێوا هەیە لەوان	أمعاءهم 15
ئێوا هەیە لەوان	ومنهم
کەسی وایە	من
گوێ ڕادەگرێ	يستمع
بۆتۆ ئەی (محمد) (ص)	إليك
تاکوو	حتى
کاتێک	إذا
دەڕۆن	خرجوا

من	له
عندك	لایەن تۆوە
قالوا	دەیانگوت
للذين	بۆ ئەوکەسانەی
أوتوا	پێیان درابوو
العلم	زانست وزانیاری
ماذا	ئەوە چیە
قال	محمد ص گووتی
ءانفا	ئەو دەمەی، ئێستاکە
أولئك	ئائەوجۆرە کەسانە
الذين	ئەوانەنە
طبع الله	مۆری دابوو خودای
على	لەسەر
قلوبهم	دڵی وان

شوێنی		واتبعوا
ئارەزووی خۆیان کەوتوون	16	أهواءهم
ئەوانەیش		والذين
هیدایەتیان وەرگرتبوو		اهتدوا
زیاتر دەبوو بۆوان بەهۆی قسەکانی پێغەمبەری		زادهم
هیدایەت، ڕێنمایی		هدى
پێی دابوون		وءاتاهم
پارێزگاری وان	17	تقواهم
ئایە		فهل
چاوەڕوان دەکەن		ينظرون
تەنها		الا
ڕۆژی دوایی		الساعة
لەمەودوا		أن

تأتيهم	دێتەلای وان
بغتە	لەناکاو
فقد	بەڕاستی
جاء	هات
أشراطها	نیشانەکانی ڕۆژی دوایی
فأنى	جاچۆن، جاچ سودێکی هەیە
لهم	بۆوان
إذا	کاتێک
جاءتهم	هاتەلای وان
ذكراهم 18	ئامۆژگاری وان
فاعلم	بزانە ئەی (محمد) (ص)
أنه	بەڕستی
لا إله	هیچ پەرستراوێکی بەهەق نیە شایستەی پەرستن بێ

تەنها خودا نەبێ		إلا الله
داوای لێ بووردن بکە		واستغفر
بۆتاوان وهەڵە وسەرپێچیەکانت		لذنبك
بۆپیاوە باوەڕدارەکان		وللمؤمنين
وە ئافرەتە باوەڕدارەکان		والمؤمنا ت
خودا		والله
دەزانی، شارەزایە		يعلم
گۆڕانکاری، لەدونیا بەچی خەریکن		متقلبكم
جێگای مانەوەتان، شوێنی هەمیشەیی	19	ومثواكم
دەیانگوت		ويقول
ئەوانەی		الذين
باوەڕدارن		ءامنوا
خۆزیا		لولا
دابەزیبا		نزلت

سورةٌ	سورەتێک فرمانی بە ئێمە کردبا جیهادیٚ بکەین
فإذا	ئینجا کاتێک
أنزلت	دابەزی
سورة	سورەتێک
محكمة	بەرشکاوی باسی جەنگی بکرێت
وذكرفيها	باس کرا لەنێو ئەو سورەتە
القتال	جەنگ
رأيت	دەبینیت ئەی (محمد)(ص)
الذين	ئەوانەی
في	لەنێو
قلوبهم	دڵی وان دابوو
مرض	نەخۆشی هەیە، دەغەڵی هەیە
ينظرون	تەماشادەکەن، سەیردەکەن

بۆتۆئەی (محمد)(ص)	إليك
بەوێنەی ڕووانینی، تەماشاکرنی	نظر
لە خۆ چووە	المغشی علیه
لە	من
سەرەمەرگی	الموت
وەیل کەناخۆشترین شوێنە لەدۆزەخی لەنێوچوون	فأولی
بۆوان	20 لهم
گوێڕایەڵی	اطاعة
قسەیەکی، پەیفێکی	وقولوا
پەسەند، بەجێ وڕێیە	معروف
لەکاتێکدا، هەرکاتێك	فإذا
بووە ڕاستی	غزم
فرمانەکە	الأمر

فلو	ئەگەر
صدقوا	ڕاشیان کردبایە
الله	لەگەڵ خودای
لكان	دەبوو بۆوان ئەو ڕاستگۆییە
خيرا	بەچاکە
لهم 21	بۆوان واتە بۆیان بەخێر دەگەڕا
فهل	ئایا
عسيتم	لەئێوە چاوەڕوان دەکرا
إن	ئەگەر
توليتم	پشتان هەڵکردبایە لەکاروباری خەڵکی
أن	لەمەودوا
تفسدوا	گەندەڵی بکەن
فى	لەنێو
الأرض	زەوییێدا

وتقطعوا	بپچڕێنن
أرحامكم 22	پەیوەندی خزمایەتی
أولئك	ئائەوجۆرەکەسانەی ئەوسیفەتەیان لێ بێتەدی
الذين	ئەوانەی ئەوتۆن
لعنهم	نەفرەتی لێکردون
الله	خودا
فأصمهم	کەڕی کردوون
وأعما	کوێری کردییە
أبصارهم 23	چاوەکانیان
أفلا	ئایە
يتدبرون	قوڵ نابنەوە، تێنافکرن
القرءان	لەنێو قورئانی
أم	یانیش

لەسەر		على
دڵەکانیان		قلوبهم
قفڵدراوە	24	أقفالهم
بەڕاستی		إن
ئەوانەی		الذين
هەڵگەڕاینەوە		ارتدوا
بۆسەر		على
بەرەوپشتیان		أدبارهم
لە		من
دوای		بعد
ئەوەی		ما
ڕۆن بۆوە		تبين
بۆوان		لهم
ڕێنمایی		الهدى

الشيطان	دیارە شەیتان
سول	خراپەکانی ڕازاندبۆوە، میکیاجی کردبوو
لهم	بۆوان
وأملى	هیواکانی درێژکردبوون
25 لهم	بۆوان
ذالك	ئەمە بۆچی؟
بأنهم	چونکە بەڕاستی ئەوان
قالوا	گوتیان، دەیانگوت
للذين	بۆ ئەوانەی
كرهوا	پێیان نەخۆش بوو، رقیان لێبوو
ما	لەوشتەی
نزل	دایبەزاندووە
الله	خودای
سنطيعكم	ئێمە لەمەودوا گوێڕایەڵی ئێوە دەکەین

له		في
هەندێك، برێك		بعض
كاروبار		الأمر
خودا		والله
دەزانی، ئاگاداره		يعلم
بەنهێنی وان	26	إسرارهم
جاچۆن، چدەكەن		فكيف
كاتێك		إذا
ئەوانەی مراندن		توفتهم
فریشتەكانی		الملائكة
لێی دەدەن		يضربون
له دەم وچاویان		وجوههم
بەپشتیاندا	27	وأدبارهم
ئەمە بۆچی ؟		ذالك

چونکە بەڕاستی ئەوان	بأنهم
شوێن کەوتوی	اتبعوا
شتێک کەوتون	ما
ئەو شتە تورەی کردووە	أسخط
خودا	الله
بێزاربوو، پێیان ناخۆش بوو	وكرهوا
ڕەزامەندی خودا	رضوانه
ئینجا خودا هەڵی وەشاندەوە، لەنێوی برد	فأحبط
کردەوەکانیان	أعمالهم 28
ئایا واتێدەگەن	أم حسب
ئەوانەی	الذين
لەنێو	في
دڵی وان دایە	قلوبهم
دەغەڵی، نەخۆشی	مرض

لەمەودوا	أن
هەرگیز	لن
ئاشکراناکا	يخرج
خودا	الله
رق وکینەیان	أضغانهم 29
ئەگەر	ولو
ئێمە حەزبکەین	نشاء
بەتەئکید نیشانت دەدەین	لأريناكهم
دەیان ناسیتەوە	فلعرفتهم
سەر وبچمیان	بسيماهم
بەتەئکید تۆ ئەوان دەناسییەوە	ولتعرفنهم
لە لەهجەی، ئسلوب، شێوازی	في لحن
قسە وگفتوگۆیان	القول
خودا	والله

دەزانی، ئاگادارە		يعلم
بەکردەوەکانتان	30	أعمالكم
بەتەئکید ئێمە ئێوە تاقی دەکەینەوە		ولنبلونكم
تاکوو		حتى
لێک جیابکەینەوە		نعلم
تێکۆشەران		المجاهدين
لەئێوە		منكم
ئارامگران		والصابرين
تاقی دەکەینەوە		ونبلوا
هەواڵی ئێوە	31	أخباركم
بەڕاستی		إن
ئەوانەی		الذين
بێ باوەڕن		كفروا
لەم پەرێک بوون		وصدوا

عن	دووریان کردنۆ له
سبيل	ڕێگای
الله	خودای
وشاقوا	دژایەتیان کرد
الرسول	(محمد)(ص) پێغەمبەری
من	له
بعد	دوای
ما	ئەوشتەی
تبين	ڕۆن بووه وه
لهم	بۆوان
الهدى	ڕێنوێنی
لن	هەرگیز
يضروا	زیان ناگەینێت
الله	خودا

شيئا		هیچ شتێ
وسيحبط		لەمەودوا خوا پووچ دەکاتەوە
أعمالهم	32	کردەوەکانیان
يأيها		هۆ ئەی
الذين		ئەوانەی
ءامنوا		باوەڕتان هێناوە
أطيعوا		گوێڕایەڵی بکەن
الله		خودا
وأطيعوا		گوێڕایەڵی بکەن
الرسول		پێغەمبەری
ولا تبطوا		پووچ مەکەنەوە
أعمالكم	33	کردەوەکانتان
إن		بەڕاستی
الذين		ئەوانەی

كفروا	بێ باوەڕن
وصدوا	لەم پەرێك بوون
عن	له
سبيل	ڕێگای
الله	خودا
ثم	لەپاشان
ماتوا	مردن
وهم	لەحاڵێكدا ئەوان
كفار	بێ باوەڕبوون
فلن	هەرگیز
يغفرالله	خۆش نابێ خودا
لهم 34	لەوان
فلاتهنوا	سست ولاواز مەبن
وتدعوا	داوامەكەن

الى	بۆلای
السلم	ئاشتی
وأنتم	لەحاڵێکدا ئێوە
الأعلون	بەسەرەواندا
والله	خودا
معكم	لەگەڵتانە
ولن	هەرگیز
يتركم	بەفیڕۆنادا
أعمالكم 35	کردەوەکانتان
إنما	بەڕاستی نیە
الحياة	ژیانی
الدنيا	دونیایێ
لعب	تەنها یاری و
ولهو	گاڵتە وگەپە

ئەگەر	وإن
باوەڕبهێنن	تؤمنوا
پارێزکاری بکەن	وتتقوا
خوا دەتانداتێ	يؤتكم
پاداشتی ئێوە	أجوركم
خوا پرسیار لەئێو ناکا	ولايسئلكم
لەماڵی ئیوە	36 أموالكم
ئەگەر	إن
خوا پرسیار لەئێوە بکا	يسئلكموها
تەنگە تاو دەبن	فيحفكم
ڕەزیلیێ دەکەن نای بەخشن	تبخلوا
خوا دەردەخات	ويخرج
رق وکینەتان	37 أظغانكم
ئائێوە	هاأنتم

ها ئولاء	ئەوانەی
تدعون	بانگ دەکرێن
لتنفقوا	بۆ ئەوەی ببەخشن
فی	لە
سبيل	ڕێگای
الله	خودا
فمنكم	ئینجا لەئێوە هەیە
من	کەسی وا
يبخل	ڕەزیلیێ دەکات
ومن	هەر کەسێک
يبخل	ڕەزیل بیت
فإنما	بەڕاستی نیە
يبخل	ڕەزیلی بکات
عن	تەنها سەیارەت

نفسه	لەخودی خۆی بەواتای زیانی بۆخۆیەتی
والله	خودا
الغنى	دەوڵەمەندە وبێ پێویستە
وأنتم	لەحاڵێکدا ئێوە
الفقراء	ئاتاجن، فەقیرن
وإن	ئەگەر
تتولوا	پشت بکەن
يستبدل	خوا جێ گۆڕکێ دەکات لەجیاتی ئێوە
قوما	گەلێکی دیکە
غيركم	جگە لەئێوە
ثم	لەپاشان
لايكون	ئەوان نابن
أمثالكم 38	بەوێنەی ئێوە

کۆتایی سورەتی (محمد)(ﷺ)

ئامادەکردنی: ئەنجام سردار ڕوستای

لەلایەن: مامۆستا رقیب رسول ڕوستای